YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

29 päivänä kesäkuuta 1995 *

Asiassa C-391/92,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään aluksi oikeudellisen osaston virkamies R. Pellicer ja oikeudellisessa osastossa toimiva kansallinen virkamies M. V. Melgar sekä myöhemmin oikeudellisen osaston virkamies H. Van Lier ja M. V. Melgar, joita avustaa asianajaja N. Dontas, Ateena, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen osaston virkamies G. Kremlis, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Helleenien tasavalta, asiamiehinään valtion oikeudellinen neuvonantaja P. Kamarineas, tuomioistuinasioita hoitava neuvonantaja P. Athanassoulis ja tuomioistuinasioita valtion oikeudellisessa neuvostossa hoitava neuvonantaja C. Sitara, prosessiosoite Luxemburgissa Kreikan suurlähetystö, 117, Val Sainte-Croix,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Helleenien tasavalta on jättänyt noudattamatta ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklasta aiheutuvia velvoitteitansa, kun Kreikan terveysministerin 29.1.1988 tekemän päätöksen nro A2/oik.361 10 pykälässä on kielletty äidinmaidonkorvikkeen myyminen muualla kuin apteekeissa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaoston puheenjohtajat F. A. Schockweiler (esittelevä tuomari), P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann ja P. Jann sekä tuomarit G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch ja H. Ragnemalm,

julkisasiamies: C. O. Lenz,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 14.2.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esittämät lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.4.1995 pidetyssä käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut 6.11.1992 yhteisöjen tuomioistuimessa ETY:n perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisen kanteen, jossa komissio vaatii sen vahvistamista, että Helleenien tasavalta on rikkonut ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia velvoitteitaan, kun Kreikan terveysministerin

29.1.1988 tekemän päätöksen nro A2/oik.361 10 pykälässä on kielletty äidinmaidonkorvikkeen myyminen muualla kuin apteekeissa.

2 Kreikan terveysministerin äidinmaidonkorvikkeista ja vieroitusmaidosta 29.1.1988 tekemän päätöksen nro A2/oik.361 10 pykälän mukaan äidinmaidonkorvikkeita voidaan myydä ainoastaan apteekeissa taikka tietyissä muissa paikoissa, jos kunnassa ei ole apteekkia.

3 Kreikan lastenruokia valmistavien yritysten yhdistyksen huhtikuussa 1988 tekemän valituksen perusteella komissio katsoi, että edellä kuvailtu Kreikan lainsäädäntö on perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu tuonnin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide ja että tämä toimenpide ei ole välttämätön imeväisten terveyden suojelemiseksi tai rintaruokinnan edistämiseksi. Tämän vuoksi komissio antoi perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti 10.8.1989 päivätyllä kirjeellään Kreikan hallitukselle tilaisuuden esittää yhden kuukauden määräajassa huomautuksensa väitetystä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä.

4 Kreikan hallitus vastasi 5.3.1990 päivätyllä kirjeellään, että äidinmaidonkorvikkeen myyminen ainoastaan apteekeista ei vaikuta tämän tuotteen tuontiin muista jäsenvaltioista eikä kyseisiä säännöksiä ole siksi pidettävä perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettuna määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä. Lisäksi tämä toimenpide on sen mielestä perusteltu ETY:n perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla, koska toimenpide on tarpeellinen ja asianmukainen imeväisten terveyden suojelemiseksi imeväisten viiden ensimmäisen elinkuukauden aikana, jolloin heidän terveytensä on erityisesti vaarassa.

5 Komissio katsoi, että Kreikan lainsäädäntö rajoitti suuresti tavaroiden vapaata liikkuvuutta yhteisön alueella eikä ollut perusteltu perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla terveyden suojelemiseksi, ja komissio antoi siksi 28.10.1991

perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisesti perustellun lausuntonsa. Tässä lausunnossaan komissio katsoi, että Helleenien tasavalta oli jättänyt täyttämättä perustamissopimuksen 30 artiklan mukaiset velvoitteensa, kun se oli kieltänyt äidinmaidonkorvikkeen myynnin muualla kuin apteekeissa, ja komissio vaati tämän vuoksi Helleenien tasavaltaa toteuttamaan vaadittavat toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon antamisesta.

6 Koska Helleenien tasavalta ei vastannut tähän perusteltuun lausuntoon eikä muuttanut kyseistä lainsäädäntöään, komissio nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

7 Kanteensa tueksi komissio esittää, että kansallinen lainsäädäntö, jossa oikeus myydä tietyn tuoteryhmän tuotteita annetaan lähinnä vain apteekeille, on perustamissopimuksen 30 artiklassa kielletty määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide, koska tiettyjen myyntitapojen kielto kanavoi tuotteiden myyntiä ja voi siksi estää — vaikkakin vain epäsuorasti — näiden tuotteiden kauppaa jäsenvaltioiden välillä. Vastauksena yhteisöjen tuomioistuimen esittämään kysymykseen komissio on täsmentänyt, että kanteen kohteena oleva lainsäädäntö ei ole ainoastaan pelkkä tiettyjen myyntijärjestelyjen rajoitus asioissa Keck ja Mithouard annetussa tuomiossa tarkoitetulla tavalla (asiat C-267/91 ja C-268/91, tuomio 24.11.1993, Kok. 1993, s. I-6097), vaan se rajoittaa tavaroiden vaihdantaa siksi, että kyseisten tuotteiden tuonti muista jäsenvaltioista vaikeutuu ja tulee kalliimmaksi; jos näitä tuotteita voitaisiin myydä suurissa myymälöissä, tuotteiden hinta laskisi, minkä vuoksi tuotteiden kysyntä ja tätä kautta tuontimäärät kasvaisivat.

8 Kreikan hallitus kiistää, että Kreikan lainsäädäntö olisi perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide. Sen mukaan komission kanteen kohteena oleva lainsäädäntö rajoittaa ainoastaan taloudellisten toimijoiden vapautta käydä kauppaa ja täyttää siksi yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainituissa asioissa Keck ja Mithouard antamissa tuomioissa määrittelemät edellytykset, joiden perusteella 30 artiklaa ei voida soveltaa. Kreikan hallitus lisää, että kanteen kohteena olevan toimenpiteen vuoksi äidinmaidonkorvikkeen kulutus ei ole laskenut, jos verrataan sen vuoden kulutusta, jolloin

kyseinen päätös tehtiin, tätä edeltävän vuoden kulutukseen; tämän tuotteen hinta ei ole myöskään noussut, eikä kuluttajilla ole ollut vaikeuksia hankkia tuotetta.

9 Perustamissopimuksen 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

10 Vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä on pidettävä kaikkia toimenpiteitä, jotka voivat estää suoraan tai välillisesti, tosiasiallisesti tai mahdollisesti jäsenvaltioiden välistä kauppaa (asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974, Kok. 1974, s. 837, 5 kohta).

11 Kansallisen lainsäädännön, jonka perusteella äidinmaidonkorviketta saa myydä ainoastaan apteekeista, tarkoituksena ei ole säädellä jäsenvaltioiden välistä tavaroiden kauppaa.

12 Tällainen lainsäädäntö voi tosin rajoittaa tuotteen menekkiä ja näin myös muista jäsenvaltioista tuotavan äidinmaidonkorvikkeen menekkiä, koska lainsäädännön perusteella muilla taloudellisilla toimijoilla kuin apteekkareilla ei ole mahdollisuutta myydä tätä tuotetta. On kuitenkin kysyttävä, onko tällaista mahdollista rajoitusta pidettävä sellaisena, että tätä lainsäädäntöä voitaisiin pitää perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettuna tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä.

13 Tämän osalta on muistutettava, että tiettyjä myyntijärjestelyjä rajoittavien tai ne kieltävien kansallisten säännösten soveltaminen muista jäsenvaltioista tuotuihin tuotteisiin ei rajoita jäsenvaltioiden välistä kauppaa asiassa Dassonville annetussa tuomiossa tarkoitetulla tavalla suoraan tai välillisesti, tosiasiallisesti tai mahdollisesti, jos niitä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltion alueella toimiviin toimijoihin ja jos niillä on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden

että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden markkinointiin. Koska nämä edellytykset täyttyvät, tällaisten säännösten soveltaminen sellaisten toisesta jäsenvaltiosta maahantuotujen tuotteiden myyntiin, jotka ovat tämän valtion säännösten mukaisia, ei voi estää näiden tuotteiden markkinoille pääsyä tai rajoittaa sitä enempää näiden kuin kotimaistenkaan tuotteiden osalta. Tällainen lainsäädäntö ei siten kuulu perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan (ks. erityisesti edellä mainitut asiat Keck ja Mithouard, 16 ja 17 kohta; asia C-292/92, Hünermund ym., tuomio 15.12.1993, Kok. 1993, s. I-6787, 21 kohta ja asia C-412/93, Société d'importation Édouard Leclerc-Siplec, tuomio 9.2.1995, Kok. 1995, s. I-179, 21 kohta).

14 On todettava, että komission nostaman kanteen kohteena oleva Kreikan lainsäädäntö täyttää nämä edellytykset.

15 Kreikan lainsäädäntö, jolla rajoitetaan taloudellisten toimijoiden vapautta käydä kauppaa eikä säädellä tuotteiden ominaispiirteitä sinänsä, koskee tiettyjen tavaroiden myyntijärjestelyjä, koska lainsäädännössä kielletään äidinmaidonkorvikkeen myynti muualla kuin apteekeissa ja määritellään siten yleisesti ne myyntipaikat, joissa tätä tuotetta saadaan myydä.

16 Lisäksi komission kanteen kohteena oleva lainsäädäntö, jota sovelletaan samalla tavalla kaikkiin jäsenvaltion alueella toimiviin taloudellisiin toimijoihin tuotteen alkuperämaasta riippumatta, ei vaikuta eri tavalla muista jäsenvaltioista tuotujen tuotteiden ja kotimaisten tuotteiden myyntiin.

17 Tätä päätelmää ei muuta se komission esittämä seikka, että Helleenien tasavallassa ei valmisteta äidinmaidonkorviketta. Sovellettaessa perustamissopimuksen 30 artiklaa yleiseen kansalliseen kaupalliseen toimenpiteeseen, joka koskee kaikkia

kyseessä olevia tuotteita riippumatta niiden alkuperämaasta, ei voi olla merkitystä tällaisella täysin satunnaisella tosiseikalla, joka lisäksi muuttuu ajan kuluessa, koska muussa tapauksessa samanlaiseen lainsäädäntöön sovellettaisiin epäjohdonmukaisesti tietyissä jäsenvaltioissa 30 artiklaa, kun taas toisissa jäsenvaltioissa tällainen lainsäädäntöjäisi 30 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle.

18 Päätelmä olisi toinen ainoastaan silloin, kun kanteen kohteena olevalla terveysministerin päätöksellä suojeltaisiin muista jäsenvaltioista tuodun äidinmaidonkorvikkeen kaltaisia kotimaisia tuotteita tai tällaisen korvikkeen kanssa kilpailevia tuotteita.

19 Tätä komissio ei kuitenkaan ole näyttänyt toteen käsiteltävänä olevassa asiassa.

20 Edellä esitetyn perusteella komission kanteen kohteena olevassa Kreikan lainsäädännössä rajoitetaan ainoastaan kyseisten tuotteiden sallittuja myyntipaikkoja, eikä lainsäädännössä estetä muista jäsenvaltioista tuotujen tavaroiden markkinoille pääsyä tai kohdella näitä tuotteita huonommin kuin kotimaisia tuotteita.

21 Kreikan lainsäädäntö, jonka mukaan äidinmaidonkorviketta saadaan myydä periaatteessa ainoastaan apteekeissa, ei siten kuulu perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan, minkä vuoksi komission kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

22 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska komissio häviää asian, on se velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Rodríguez Iglesias Schockweiler Kapteyn

Gulmann Jann Mancini

Kakouris Moitinho de Almeida Murray

Edward Puissochet Hirsch Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä kesäkuuta 1995.

Kirjaaja

R. Grass

Presidentti

G. C. Rodrígues Iglesias